

4. Крупник А.С. Громадський контроль: сутність та механізми здійснення / А.С. Крупник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://novyi-stryi.at.ua/gromkontrol/KRUPNYK_A_pro_grom_kontrol.pdf.
5. Братель С.Г. Політичні партії як суб'єкти громадського контролю за діяльністю міліції / С.Г. Братель // Держава і регіони. Серія «Право». – 2011. – № 4. – С. 6–11.
6. Музичук О.М. Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні : [монографія] / О.М. Музичук. – Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2010. – 654 с.
7. Про міліцію : Закон України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
8. Про Службу безпеки України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
9. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – Ст. 236.
10. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 32. – Ст. 225.
11. Про Державну прикордонну службу України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 27. – Ст. 208.
12. Сирота Д.І. Кореспондуючі права і обов'язки громадянина та працівника міліції: адміністративно-правовий аспект : дис. ... к. ю. н. : спец. 12.00.07 / Д.І. Сирота. – Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2009. – 196 с.

УДК 351.755.61

ЩОДО ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СФЕРІ ЗАХИСТУ ДИТИНИ ВІД НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї В УКРАЇНІ

ON THE PROBLEM OF IMPROVING ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY IN THE PROTECTION OF CHILDREN FROM VIOLENCE IN THE FAMILY IN UKRAINE

Мазніченко Д.О.,
ад'юнкт

Харківського національного університету внутрішніх справ

В статті досліджено поняття адміністративної відповідальності за вчинення насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дитиною. На основі аналізу теоретичних поглядів науковців і адміністративного законодавства України надано характеристику спеціальних заходів попередження насильства в сім'ї. Визначено шляхи оптимізації інституту адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері захисту дитини від насильства в сім'ї в контексті інтеграції національного законодавства в європейське право.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, насильство в сім'ї, жорстоке поводження, дитина, органи внутрішніх справ, спеціальні заходи.

В статье дана характеристика административной ответственности за совершение насилия в семье и жестокого обращения с ребенком. На основе анализа теоретических взглядов ученых и административного законодательства Украины указаны меры предупреждения насилия в семье. Определены пути оптимизации института административной ответственности за правонарушения в сфере защиты ребенка от насилия в семье, что актуально в контексте интеграции национального законодательства в европейское право.

Ключевые слова: административная ответственность, насилие в семье, жестокое обращение, ребенок, органы внутренних дел, специальные меры.

In the article the author described of administrative responsibility for the commission of domestic violence and child abuse. Based on the analysis of theoretical views of scientists and administrative legislation of Ukraine contains measures to prevent domestic violence. The author also identified ways to optimize the institution of administrative responsibility for violations in the field of child protection from violence in the family, which is important in the context of the integration of the national legislation to European law.

Key words: administrative responsibility, violence in family, child, cruel treatment, internal affairs bodies, special measures.

Актуальність теми. Конституція України зазначає, що людина, її життя і здоров'я, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському чи такому, що принижує його гідність, поводженню і покаранню [1, Ст. 28]. Останнім часом проблемою номер один стає домашнє насильство. І стереотипи, які існують в україн-

ському суспільстві, а також слабкий захист жертв на законодавчому рівні, роблять це явище масштабним. Якщо звернутися до статистики, виявляється, що 30–40% викликів, що надходять до органів внутрішніх справ, стосуються домашнього насильства [2]. Але що робити, якщо жертвою насильства в сім'ї стає дитина – найбільш незахищена частина суспільства? Соціально-правова і психологічна незрілість

дітей ставить їх у практично повну залежність від дорослих. І ця залежність робить дитину особливо уразливою перед різними проявами насильства. Захист дітей, забезпечення їх повноцінного розвитку – проблема національного значення, яка повинна розглядатись і розв'язуватись у різних контекстах: соціологічному, педагогічному і, безумовно, юридичному [3, с. 9]. Мова йде про закріплення певними законами та іншими нормативно-правовими актами чітко визначених правил, норм і вимог щодо покарання особи за насильницькі дії відносно дитини.

Інститут адміністративної відповідальності хоча і є важливим для адміністративного права України за усіх часів, на сьогодні залишається поки що поза увагою законодавця з точки зору його реформування відповідно до потреб сучасності, коли гостро постало питання управління суспільними справами в сфері протидії насильства в сім'ї з урахуванням вимог верховенства права. Адже головні положення, які пронизують майже всі міжнародні правові акти, – це абсолютні заборони на жорстоке поводження з особою, перш за все з дітьми. Цей принцип не має порушуватись в жодній з ситуацій. І кожен факт порушення передбачає обов'язкове покарання. Але, на жаль, він порушується досить часто, різними способами і в різних країнах. Україна не стала виключенням. Так, згідно щорічного звіту МВС України стосовно виконання вимог Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», у 2013 р. зафіксовано 714 випадків насильства у сім'ї по відношенню до дітей, 2 574 дитини перебували на обліку з приводу насильства чи жорстокого поводження з ними [2, с. 31]. Треба визнати, що роль адміністративної відповідальності в цьому аспекті постійно зростає. В умовах, коли наша країна бажає стати дійсно правовою європейською державою, оптимізація інституту адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері захисту дитини від насильства в сім'ї постає головним завданням її законодавчих та виконавчих владних органів.

У теорії адміністративного права визначенню сутності адміністративної відповідальності присвячено наукові праці різного ґатунку і історичного періоду. Зокрема, заслуговують на увагу праці сучасних вітчизняних вчених, таких як В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, С.Т. Гончарук, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко. Але питання адміністративної відповідальності за вчинення насильства в сім'ї відносно дитини розглядалися фрагментарно лише в контексті напрямків боротьби з насильством в сім'ї. В цьому аспекті цікавими є дослідження П.О. Власова, О.І. Белової, В.С. Бондара, В.В. Вітвіцької, В.Т. Дзюби, О.В. Коломоєць, К.Б. Левченко, Ю.В. Онищенко, І.М. Трубавіної, Н.Б. Шамрук. З урахуванням нових реалій життя та в умовах прийняття Україною європейських норм у подоланні домашнього насильства та захисті дитинства ця тематика потребує якісно нового рівня дослідження.

Метою статті є виокремлення особливостей притягнення осіб до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері захисту дітей

від насильства та жорстокого поводження; окреслення основних шляхів подолання цього негативного явища в суспільстві.

Виклад основного матеріалу. Україна – одна із перших країн, яка юридично визнала існування проблеми насильства в сім'ї. Так, у прийнятому 15 листопада 2001 р. Законі України «Про попередження насильства в сім'ї» вказано: «Насильство в сім'ї – це будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду та шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю» [4, Ст. 1].

Дитина – це особлива група населення віком від народження до 18 років. Ст. 10 Закону України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 р. № 2402-III встановлено, що дитина має право на захист від жорстокого поводження та насильства різних форм [5]. Зокрема, жорстоке поводження з дитиною – це будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насилля над дитиною в сім'ї або поза нею. Треба зазначити, що жорстокість може виявлятися і з боку осіб, які безпосередньо не є членами сім'ї, але пов'язані з ними певними стосунками.

В законодавстві визначено види насильств, у тому числі відносно дитини:

- фізичне насильство – навмисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може привести або призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного або психічного здоров'я, нанесення шкоди його честі і гідності (тобто всі дії, спрямовані на спричинення дитині фізичної шкоди, заборонені законом);

- сексуальне насильство в сім'ї – протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканість іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру по відношенню до дитини, яка є членом цієї сім'ї;

- психологічне насильство – насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого шляхом словесних образ, погроз, залякування, переслідування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе і може завдатися або завдається шкода психічному здоров'ю;

- економічне насильство – умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого житла, їжі, одягу й іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я [4].

Цікаво, що в Україні на даний момент найбільшою мірою ідентифікується з боку МВС України фізичне насилля. Більше половини випадків (18 тис. осіб), поставлених на профілактичний облік, стосуються саме фізичного насилля. Органам внутрішніх справ значно складніше виявити сексуальне і психологічне насильство, оскільки ця тема вважається приватною і є доволі замовчуваною. Тому, на наш погляд, необхідні більш жорсткіші санкції, що засто-

совуються до осіб, які вчиняють насильство в сім'ї щодо дитини. Загалом, національне законодавство протидії насильству в сім'ї спрямовано на захист всіх членів родини від його різних форм та проявів, проте його норми в повному обсязі підлягають застосуванню і у випадках вчинення насильства відносно дитини.

Важливим кроком у боротьбі із сімейним насильством стало закріплення юридичної відповідальності за вчинення насильства в сім'ї. У Законах України «Про охорону дитинства» [5, Ст. 35] і «Про попередження насильства в сім'ї» [4, Ст. 15] вказано, що особи, винні у порушенні вимог законодавства про охорону дитинства або ж вчинили насильство в сім'ї, несуть кримінальну, адміністративну і цивільно-правову відповідальність.

Треба визнати, що найпоширенішими є адміністративні правопорушення, скоєні у сфері протидії насильства в сім'ї відносно дитини, що визначає важливе значення саме адміністративної відповідальності. Так, від 40 до 70% осіб, що вчиняють насильство відносно своїх партнерів та схильні до проявів жорстокості по відношенню до дітей у сім'ї, притягнуті до адміністративної відповідальності [2, с. 34]. Тому в нашому дослідженні ми розглядаємо проблему визначення сутності адміністративної відповідальності в цій галузі.

Передусім зазначимо, що адміністративна відповідальність – один з основних інститутів адміністративного права, що охоплює значну кількість адміністративно-правових норм, які регулюють цей вид відповідальності [6, с. 67]. У сучасних умовах адміністративна відповідальність є інструментом, завдяки якому здійснюється коригування поведінки окремих суб'єктів з метою досягнення максимального рівня організації і впорядкованості відносин у суспільстві [7, с. 139]. Саме поняття адміністративної відповідальності не має законодавчого закріплення, проте є предметом багатьох наукових досліджень.

Так, розглядаючи адміністративну відповідальність як різновид юридичної відповідальності, В.Б. Авер'янов відзначає, що вона являє собою сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами до осіб, які вчинили адміністративний проступок передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій – адміністративних стягнень [8, с. 91]. На думку А.Т. Комзюка, адміністративна відповідальність становить особливий вид юридичної відповідальності, якій властиві всі ознаки останньої, тому і пов'язує її із застосуванням заходів державного примусу, розглядаючи як передбачену санкціями правових норм реакцію на правопорушення, як реалізацію, застосування і здійснення санкцій, що тягне для правопорушника обтяжливі наслідки майнового, морального, особистісного чи іншого характеру, які він зобов'язаний перетерпіти [9, с. 15]. Теж саме ми спостерігаємо і в дослідженнях В.К. Колпакова і О.В. Кузьменка, які під адміністративною відповідальністю розуміють примусове, з додержанням встановленої процедури, застосуван-

ня правомочним суб'єктом передбачених законодавством за вчинення адміністративного проступку заходів впливу, які виконані правопорушником [10, с. 152].

Таким чином, у більшості наявних дефініцій поняття адміністративної відповідальності пов'язується із застосуванням адміністративних стягнень до осіб, що вчинили адміністративні проступки. З цієї точки зору адміністративна відповідальність за вчинення насильства в сім'ї відносно дитини (за аналогією з наданим С.Т. Гончарук [6, с. 72] та Н.В. Хорошак [11, с. 24] поняттям адміністративної відповідальності) є видом юридичної відповідальності, яке передбачає правові відносини у сфері захисту дитинства та протидії насильства в сім'ї, які утворюються під час застосування уповноваженими органами і їх посадовими особами (у першу чергу органами внутрішніх справ) до винної особи покарання, передбаченого санкцією правової норми, що порушена, або норми, що забезпечує її захист, з метою покарання суб'єкта неправомірної поведінки, попередження і профілактичного впливу на правопорушника.

Адміністративне законодавство України (на відміну від кримінального) містить спеціальну норму, що закріплює адміністративну відповідальність за насильство в сім'ї, невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми. Названі дії кваліфікуються за ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (надалі – КУпАП), що була внесена до Глави 14 «Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку» та діє в редакції Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства стосовно протидії насильству в сім'ї» від 25 вересня 2008 р. [12].

Щодо адміністративного стягнення, то в ст. 173-2 КУпАП вказано, що «вчинення насильства в сім'ї, тобто умисне вчинення будь-яких дій фізичного, психологічного чи економічного характеру, внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само невиконання захисного припису особою, стосовно якої він винесений, непроходження корекційної програми особою, яка вчинила насильство в сім'ї – тягнуть за собою громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин або адміністративний арешт на строк до семи діб» [12]. Про вчинення даного правопорушення складається протокол уповноваженими посадовими особами органів внутрішніх справ (надалі – ОВС). Самі ж справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 173-2 КУпАП, відповідно до ст. 221 КУпАП, розглядають суди. Цікаво, що до появи в КУпАП статті про відповідальність за вчинення насильства в сім'ї воно кваліфікувалося як дрібне хуліганство.

Внесеними змінами до п. 1 ч. 2 ст. 262, ч. 4 ст. 263 та ч. 2 ст. 277 КУпАП органам внутрішніх справ дозволено здійснювати адміністративне затримання особи, що вчинила насильство в сім'ї, до розгляду справи судом. Проте справи про правопорушення,

передбачені ст. 173-2 КУпАП, розглядаються протягом доби. Оскільки такі справи підвідомчі суду, стягнення може бути накладено не пізніше як через три місяці з дня вчинення правопорушення.

Окрім правопорушення за ст. 173-2 КУпАП, адміністративна відповідальність за дії, які становлять насильство в сім'ї щодо дитини, може також наставати у випадках вчинення і таких адміністративних правопорушень, як: 1) доведення неповнолітнього до стану сп'яніння батьками неповнолітнього, особами, які їх замінюють, або іншими особами охоплюється ст. 180 КУпАП; 2) ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей тягне адміністративну відповідальність за ст. 184 КУпАП.

Слід звернути увагу, що запровадження ст. 173-2 КУпАП призвело до виникнення колізій між цією статтею і змістом Закону та системою передбачених спеціальних заходів з попередження сімейного насильства.

По-перше, передбачений Законом України «Про попередження насильства в сім'ї» перелік форм насильства в сім'ї (фізичне, сексуальне, психологічне і економічне) не відповідає формам насильства в сім'ї, вказаним в ст. 173-2 КУпАП України, якою передбачено адміністративну відповідальність за «вчинення насильства в сім'ї, тобто умисне вчинення будь-яких дій фізичного, психологічного чи економічного характеру». Сексуальне ж насильство як форма насильства в сім'ї, не включено до диспозиції ст. 173-2 КУпАП;

По-друге, ч. 1 ст. 173–2 КУпАП передбачено адміністративну відповідальність за «застосування фізичного насильства, що не завдало фізичного болю і не спричинило тілесних ушкоджень». Але таке формулювання не відповідає поняттю фізичного насильства в сім'ї, що міститься в Законі та тексті статті КУпАП, в якій вказано, що «внаслідок вчинення насильства в сім'ї могла бути або була завдана шкода фізичному чи психічному здоров'ю потерпілого». Така неузгодженість призводить до того, що на практиці суди часто повертають справи щодо вчинення фізичного насильства в сім'ї до ОВС на підставі того, що жертві насильства було завдано фізичного болю.

По-третє, існує колізія між застосуванням спеціальних заходів з попередження насильства в сім'ї, що передбачені Законом України «Про попередження насильства в сім'ї», та заходів адміністративної відповідальності, передбачених ст. 173-2 КУпАП. Проблема полягає в тому, що законодавчо не визначена черговість вживання спеціальних заходів з попередження насильства в сім'ї та накладання адміністративних стягнень за ці ж самі діяння. На практиці це призводить до ситуації, коли у разі вчинення насильства в сім'ї дільничні інспектори міліції або працівники кримінальної міліції у справах дітей виносять офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї та складають протокол

за ст. 173-2 КУпАП з подальшим направленням матеріалів до суду. У разі повторного вчинення насильства в сім'ї алгоритм дій повторюється, а винесення захисного припису взагалі ігнорується, що призводить до знецінення профілактичного потенціалу цього визнаного в усіх провідних країнах світу запобіжного заходу.

Можна зазначити, що норми українського законодавства поки що не повною мірою передбачають цілісний і дійовий механізм для ефективного забезпечення прав і інтересів дитини, які порушуються постійно. Тому названі колізії потребують негайного усунення законодавчим шляхом, оскільки вони істотно ускладнюють практику притягнення осіб, що вчинили насильство в сім'ї щодо дитини, до адміністративної відповідальності.

Якщо дії особи, яка вчинила насильство стосовно дитини, підпадають під ознаки адміністративного правопорушення разом з притягненням особи до адміністративної відповідальності до нього можуть бути застосовані заходи цивільно-правової відповідальності, які виявляються в необхідності відшкодування потерпілому заподіяних моральних і матеріальних збитків [13].

Слід мати на увазі, що закріплене в ст. 55 Конституції України право на судовий захист (можливість звернутися до суду за захистом своїх прав, свобод та інтересів) надається будь-якій особі без вікових обмежень з моменту народження [1]. З метою забезпечення повноцінного виховання і розвитку дитини, реалізації комплексу заходів, спрямованих на захист прав дитини, був прийнятий Порядок розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення, затверджений спільним наказом Мінсоцполітики України, МВС України, МОН України від 19 серпня 2014 р. № 564/836/945/577 [14]. В ньому вказано, що звернення про факти жорстокого поводження з дітьми або загрозу їх вчинення можуть подаватися до будь-якого суб'єкта в усній чи письмовій формі за місцем проживання (перебування) дитини самою дитиною, батьками, одним із батьків дитини або особами, які їх замінюють, фізичними і юридичними особами. Усі повідомлення про дитину, яка постраждала від жорстокого поводження, реєструються суб'єктами, до яких надійшла інформація, та протягом однієї доби направляються до служби у справах дітей і органу внутрішніх справ за місцем проживання дитини. У свою чергу, органи внутрішніх справ зобов'язані приймати інформацію про факти жорстокого поводження з дітьми або загрозу щодо їх вчинення цілодобово. У разі неможливості подання письмової заяви працівник ОВС складає протокол усної заяви або рапорт про факт жорстокого поводження з дитиною (загрозу його вчинення). У разі необхідності організує надання невідкладної медичної, психологічної та інших видів допомоги дитині, яка постраждала від жорстокого поводження, а також долучаються до вжиття невідкладних заходів з ліквідації наслідків жорстокого поводження з дитиною. За результатами розгляду звернення працівник

ОВС України зобов'язаний поінформувати батьків дитини або осіб, які їх замінюють (якщо не вони є винуватцями жорстокого поводження з дитиною), службу у справах дітей та у разі потреби органи прокуратури та суд.

Отже, встановлення адміністративної відповідальності за вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми в сім'ї є достатньо ефективним засобом протидії домашньому насильству та запобігання його новим проявам. Але з метою адаптації українського законодавства до норм і стандартів європейського законодавства в галузі протидії насильству в сім'ї та захисту дитинства, усунення колізій між спеціальними заходами з попередження насильства в сім'ї та заходами адміністративної відповідальності вбачається доречним оптимізувати існуючу систему заходів попередження насильства в сім'ї. Нагадаємо, щодо осіб, які вчинили насильство в сім'ї, працівники ОВС України можуть застосовувати такі заходи [13, с. 62]: 1) винести кривдникові офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї; 2) взяти на профілактичний облік осіб, схильних до вчинення насильства; 3) винести захисний припис (якщо кривдник все ж таки вчинив насильство після винесення йому офіційного попередження) і контролювати виконання вимог захисного припису; 4) проходження корекційної програми, спрямованої на формування гуманістичних цінностей і ненасильницької моделі поведінки.

Враховуючи положення Модельного законодавства ООН про домашнє насильство, а також досвід інших країн світу [15, с. 75], до системи спеціальних заходів щодо попередження насильства в сім'ї є необхідність запровадження такого заходу індивідуальної профілактики, як тимчасовий обмежувальний припис, який передбачає заборону на вчинення насильства в сім'ї. За умови внесення відповідних змін до законодавства України цей захід додасть ефективності засобам протидії сімейному насильству відносно дитини.

Тимчасовий обмежувальний припис виноситься члену сім'ї, який вчинив насильство в сім'ї або поведінка якого створює реальну загрозу його вчинення, службою дільничних інспекторів міліції або кримінальною міліцією у справах дітей, за погодженням з начальником відповідного органу внутрішніх справ, про що йому повідомляється під розписку. Тимчасовий обмежувальний припис виноситься на термін до 30 днів з моменту його винесення і не виноситься у разі, якщо до особи, що вчинила насильство в сім'ї, застосовані запобіжні заходи примусового характеру, пов'язані з обмеженням особистої свободи (адміністративне затримання, взяття під варту тощо) [15, с. 76–77]. Тимчасовим обмежувальним при-

писом особі, що вчинила насильство в сім'ї, може бути заборонено чинити: конкретні насильницькі дії стосовно дитини, які є найбільш типовими для особи; отримувати інформацію про місце перебування жертви насильства в сім'ї; недопустимість прямих і непрямих контактів з жертвою сімейного насильства за місцем її тимчасового проживання, в інших місцях її перебування (відвідувати дитину, вести телефонні переговори); тимчасова заборона на здійснення батьківських прав щодо дитини (дітей) протягом дії припису; обов'язок особи, яка вчинила насильство в сім'ї, сплатити кошти на лікування або перебування в спеціалізованій установі для жертв насильства. Членів сім'ї, яким було винесено тимчасовий обмежувальний припис, служба дільничних інспекторів міліції чи кримінальна міліція у справах дітей беруть на профілактичний облік, який здійснюється в тому ж порядку, що й зараз.

Порушення тимчасового обмежувального припису або повторне вчинення насильства в сім'ї тягне за собою: адміністративну відповідальність за ст. 173-2 КУпАП, яка не припиняє дію цього припису; особа, що вчинила насильство в сім'ї, направляється до кризового центру для проходження корекційної програми.

Переваги запропонованих змін полягають у тому, що вони: відповідають міжнародним стандартам щодо попередження насильства в сім'ї; ґрунтуються на чинній системі захисту дитини від насильства, і запозичують позитивні напрацювання, накопичені українським досвідом запобігання цьому явищу; усувають колізії між спеціальними заходами з попередження насильства в сім'ї, а також заходами юридичної відповідальності, які застосовуються до осіб, що вчинили насильство в сім'ї; спрямовані на підвищення ефективності діяльності органів внутрішніх справ в сфері протидії насильству в сім'ї відносно дитини.

Висновки. Враховуючи все вказане, зазначимо, що протидія насильству у сім'ї щодо дитини є сьогодні важливим напрямом діяльності державних органів і розглядається не лише як соціальна проблема, а як проблема захисту прав дитини як людини, що вимагає вироблення належних правових засобів її розв'язання. Адміністративна відповідальність – найпоширеніший вид юридичної відповідальності у правовій системі України і один із найбільш дієвих правових інструментів у боротьбі з правопорушеннями у сфері протидії насильству і жорстокому поводженню з дитиною. У свою чергу, процес реформування законодавства про адміністративну відповідальність потребує нових поглядів на зміст цього інституту та впровадження європейських норм і стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28 червня. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Криміногенна ситуація в Україні: оцінка, тенденції, проблеми / Департамент інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України. – К., 2013. – 96 с.
3. Грицевич О.В., Лозован О.М. Попередження насильства над дітьми. Інформаційно-методичні матеріали та аналіз нормативно-правової бази / О.В. Грицевич, О.М. Лозован ; укл. Т.В. Журавель. – К. : Видавничий дім «КАЛИТА». 2007. – С. 141.

4. Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15 листопада 2001 р. № 2789-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 70.
5. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
6. Гончарук С.Т. До питання про поняття та сутність адміністративної відповідальності / С.Т. Гончарук // Проблеми систематизації законодавства України про адміністративні правопорушення : мат. Міжн. наук.-практ. конф. (Сімферополь, 7–8 грудня 2006 р.) – Сімферополь, 2006. – Ч.2. – С. 68–71.
7. Гришина Н.В. Основні напрями розвитку інституту адміністративної відповідальності / Н.В. Гришина // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія «Право». – 2012. – № 1000. – Вип. 11. – С. 139–144.
8. Авер'янов В.Б., Дерезь В.А., Школик А.М. та ін. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / [В.Б. Авер'янов, В.А. Дерезь, А.М. Школик та ін.]; за заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К. : Юстиніан, 2007. – 288 с.
9. Адміністративна відповідальність в Україні : [навч. посіб.] / За заг. ред. А.Т. Комзюка ; 2-е вид., доп. – Х. : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2001. – 99 с.
10. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : [навч. посіб.] / В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
11. Хорошак Н.В. Адміністративні стягнення за законодавством України : [монографія] / Н.В. Хорошак. – К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. – 172 с.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – Ст.1122.
13. Запорожцев А.В., Лабунь А.В., Заброда Д.Г., Басиста І.В., Дроздова І.В., Брижик В.О. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: [навч.-метод. посіб. для курсантів вищих навч. закл. МВС України] / [А.В. Запорожцев, А.В. Лабунь, Д.Г. Заброда, І.В. Басиста, І.В. Дроздова, В.О. Брижик]. – Київ, 2012. – 246 с.
14. Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення : Наказ МВС України, Мінсоцполітики України, МОН України від 19 серпня 2014 р. за № 564/836/945/577 // Офіційний вісник. – 2014. – № 77. – Ст. 2214.
15. Шамрук Н.Б., Галай А.О., Гречанюк С.К. Взаємодія суб'єктів протидії насильству в сім'ї : [монографія] / [Н.Б. Шамрук, А.О. Галай, С.К. Гречанюк]. – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2013. – 174 с.

УДК 342.9

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ОКРЕМИХ ЕЛЕМЕНТІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

TO THE CHARACTERISTICS OF INDIVIDUAL ELEMENTS OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE STATE PENITENTIARY SERVICE OF UKRAINE

Макушев П.В.,

*кандидат юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету*

Дніпропетровського гуманітарного університету

У статті розглядаються управлінські, примусово-виконавчі та каральні повноваження виконавчої служби, територіальних органів примусового виконання рішень і державних виконавців як складова правосуб'єктності Державної виконавчої служби України.

Ключові слова: повноваження, адміністративно-правовий статус, Державна виконавча служба України.

В статье рассматриваются управленческие, принудительно-исполнительные и карательные полномочия исполнительной службы, территориальных органов исполнения решений и государственных исполнителей как элемент правосубъектности Государственной исполнительной службы Украины.

Ключевые слова: полномочия, административно-правовой статус, Государственная исполнительная служба Украины.

This article discusses management, forced executive and punitive powers of the executive service, territorial bodies of state enforcement of decisions and performers as part of the legal personality of the State Executive Service of Ukraine.

Key words: authority, administrative and legal status, State Executive Service of Ukraine.

Постановка проблеми. Дослідження адміністративно-правової правосуб'єктності державної виконавчої служби в реалізації завдань виконавчого провадження у вітчизняній правовій доктрині є важливим для з'ясування його правової природи, передумов виникнення та напрямів розвитку в контексті загального розвитку вітчизняної адміністративно-правової науки, а також генезисом законодавчого регулювання засад примусового виконання рішень судів та інших

органів (посадових осіб). Треба зазначити, що правовідносини у сфері виконавчого провадження є предметом наукових досліджень у різних галузях права, зокрема цивільно-процесуального, господарсько-процесуального й адміністративного, що дозволяє говорити про комплексний характер таких правовідносин і складний (різногалузевий) характер відповідних правових норм, проте домінуючими є адміністративно-процедурні норми, що й дозволяє розглядати ви-